

ΙΣΤΟΡΙΑ Ε΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΝΟΤΗΤΑ : ΟΙ ΑΝΤΙΠΑΛΟΙ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Οι Βούλγαροι

Οι Ονογούροι Βούλγαροι. Οι πρώτες Βουλγαρικές φυλές πρέπει να έφθασαν στην περιοχή ανάμεσα στον Καύκασο και την Αζοφική Θάλασσα στα τέλη του 5^{ου} αιώνα μ.Χ. Οι πρωτοβούλγαροι αυτοί ήταν Μογγολικής ή Τουρκικής καταγωγής. Εκείνη την εποχή η μεγάλη δύναμη της περιοχής που εγκαταστάθηκαν οι Βούλγαροι, ήταν οι **Αβάροι**. Ο Βυζαντινός αυτοκράτορας **Ηράκλειος** που ανησυχούσε για την ισχύ των Αβάρων, ενθάρρυνε το νεαρό Βούλγαρο ηγεμόνα **Κοβράτ** να ενώσει τις διάφορες Βουλγαρικές ομάδες και να δημιουργήσει Βουλγαρικό κράτος ξεχωριστό από αυτό των Αβάρων. Ο Κοβράτ που από μικρός ζούσε κοντά στην Αυλή του Ηράκλειου και είχε βαφτιστεί χριστιανός, υπέγραψε γύρω στο 635 μια συνθήκη συνεργασίας με το Βυζάντιο, δημιουργώντας έτσι την πρώτη μορφή Βουλγαρικού κράτους. Ο Κοβράτ όταν πέθανε γύρω στο 640 μοίρασε τη χώρα του στους πέντε γιους του.

Η σταδιακή επέκταση του κράτους των Βουλγάρων

Οι πρώτες συγκρούσεις Βυζαντίου - Βουλγάρων. Τα προβλήματα στις Βυζαντινοβουλγαρικές σχέσεις άρχισαν όταν ένας από τους γιους του Κοβράτ, ο **Ασπαρούχ**, με μεγάλες ομάδες Βουλγάρων, εγκαθίσταται βόρεια του Δούναβη. Οι Βυζαντινοί δεν φάνηκαν ικανοί να σταματήσουν την κάθοδο των Βουλγάρων και νοτιότερα. Σύντομα θα περάσουν το

Δούναβη και θα καταλάβουν όλη τη Βυζαντινή επαρχία της Μοισίας, περιοχή στη οποία εκείνη την εποχή ζούσαν κυρίως **Σλάβοι**. Ο Αυτοκράτορας **Κωνσταντίνος Δ΄** μόλις κατάφερε να αποκρούσει και να νικήσει οριστικά τους Άραβες κινήθηκε να αντιμετωπίσει και τους Βούλγαρους. Αλλά δεν τα κατάφερε. Έτσι το 681 για πρώτη φορά το Βυζάντιο αναγνωρίζει σε κάποιο λαό το δικαίωμα να φτιάξει το κράτος του Νότια του Δούναβη. Το 705 ο γιος του Ασπαρούχ, ο **Τέρβελ**, βοηθάει τον **Ιουστινιανό Β΄**, να πάρει πίσω το θρόνο της Πόλης. Σε αντάλλαγμα ο Ιουστινιανός Β΄ θα ανακηρύξει τον Τέρβελ, **Τσάρο των Βουλγάρων**, τίτλος που φυσικά θα ισχύει και για τους διαδόχους του Τέρβελ. Από την εποχή του Θεοδόσιου Γ΄ και του **Λέοντα Γ΄ Ίσαυρου** και για έναν αιώνα περίπου οι Βούλγαροι θα είναι σύμμαχοι του Βυζαντίου. Τα πράγματα θα αλλάξουν όταν εμφανιστεί ο Κρούμμος.

Ο Κρούμμος (803-814). Ο μεγάλος αναμορφωτής του Βουλγαρικού κράτους θα είναι ο **Κρούμμος**, που υπήρξε σπουδαίος στρατηγός και νομοθέτης για το λαό του. Ο Βυζαντινός Αυτοκράτωρ **Νικηφόρος Α΄** το 811 οργανώνει μια μεγάλη εκστρατεία για να διώξει τους Βούλγαρους από τα Βόρεια σύνορα του Βυζαντίου. Πράγματι διαλύει το Βουλγαρικό στρατό και καίει την πρωτεύουσα **Πλίσκα**. Όμως ο Κρούμμος σε μια ενέδρα θα σκοτώσει τον **Νικηφόρο** και θα τραυματίσει βαριά το γιο του και διάδοχο του θρόνου, τον **Σταυράκιο**. Ο Κρούμμος τώρα έχει μεγάλα σχέδια για τον εαυτό του και ετοιμάζει

επίθεση στην Βασιλεύουσα. Από το 811 μέχρι το 813 γίνεται ο φόβος και ο τρόμος του Βυζαντινού στρατού. Μάλιστα το **813** στη **μάχη της Βερονικείας** (στην Ανατολική Θράκη), θα σημειώσει τόσο μεγάλη νίκη που ο Αυτοκράτορας Μιχαήλ Α΄ Ραγκαβές παραιτείται. Ευτυχώς για το Βυζάντιο ο Κρούμμος πεθαίνει τον άλλο χρόνο και ο γιος του, ο Ομουρτάγκ, θα κάνει ειρήνη με τους Βυζαντινούς.

Βόγορης (ή Βόρις) Α΄ . Οι Βούλγαροι δέχονται το Χριστιανισμό. Το έτος 864 οι Βούλγαροι δέχονται το Χριστιανισμό (από τους μαθητές του **Κύριλλου** και του **Μεθόδιου**) και υιοθετούν το **κυριλλικό αλφάβητο**. Το γεγονός αυτό τους βοήθησε να οργανώσουν καλύτερα το κράτος τους αλλά και να αναπτύξουν περισσότερες σχέσεις με το Βυζάντιο. Ο Βούλγαρος ηγεμόνας Βόγορης Α΄ βαπτίζεται Χριστιανός (πήρε το όνομα **Μιχαήλ**).

Συμεών ο Μέγας (893-927). Ο Συμεών ήταν ο τρίτος γιος του Βόγορη. Σπούδασε στην Πόλη, στο **Πανεπιστήμιο της Μαγναύρας**. Η εποχή του ονομάστηκε «**Χρυσός αιώνας των Βουλγαρικών Γραμμάτων**». Το Βουλγαρικό κράτος μεγαλώνει και απορροφά Σλαβικούς Πληθυσμούς. Η συνύπαρξη αυτή των δύο λαών θα οδηγήσει τελικά στην αλλαγή της σύστασης του πληθυσμού του κράτους, μια και το Σλαβικό στοιχείο θα υπερισχύσει.

Χριστιανοί σφαγιάζονται από Βούλγαρους

Το έτος 896 υπάρχει νέα κρίση στις σχέσεις Βυζαντίου - Βουλγάρων που θα εκφραστεί με μια σειρά από μάχες, οι περισσότερες νικηφόρες για τους Βούλγαρους. Ο **Συμεών** ονειρεύεται να γίνει «**Αυτοκράτορας των Ρωμαίων**» και για αρκετά χρόνια θα κάνει επιδρομές σε Βυζαντινά εδάφη. Τελικά το 927 πεθαίνει κι αφήνει το κράτος του εξαντλημένο από τους συνεχείς πολέμους. Ο γιος του Συμεών, ο **Πέτρος** θα συνάψει ειρήνη με το Βυζάντιο και μάλιστα θα παντρευτεί τη κόρη του Βυζαντινού Αυτοκράτορα **Ρωμανού Λεκαπηνού**. Θα ακολουθήσουν 70 χρόνια ειρήνης .

Σαμουήλ και Βασίλειος ο Βουλγαροκτόνος. Το έτος 969 ο Βυζαντινός Αυτοκράτορας **Νικηφόρος Φωκάς**, επιτρέπει στους **Ρώσους** (Ρως) να εισβάλλουν και να λεηλατήσουν τη Βουλγαρία. Ο Ρώσος πρίγκιπας **Σβιατοσλάβος** πράγματι νικάει τους Βούλγαρους, αντί να επιστρέψει όμως στην πατρίδα του αποφασίζει να εγκατασταθεί στη Βουλγαρία (μετά από λίγα χρόνια βέβαια ο Ιωάννης Τσιμισκής θα τον διώξει κακήν κακώς).

Τα εσωτερικά προβλήματα του Βυζαντίου από το 976 έως το 989 (ⁱ) επιτρέπουν στο νέο Τσάρο των Βουλγάρων, το **Σαμουήλ**, να ιδρύσει μια τεράστια Βουλγαρική Αυτοκρατορία.

Βασίλειος Β΄ εναντίον Σαμουήλ

Το 996 ο Σαμουήλ νοιώθει αρκετά ισχυρός για να εισβάλλει στην Ελλάδα. Ο Βυζαντινός ηγέτης **Βασίλειος Β΄** εξοργίζεται με την ενέργεια αυτή του Σαμουήλ, και αποφασίζει να διαλύσει το κράτος του. Για 15 χρόνια θα κυνηγάει τους Βούλγαρους και τελικά σε μια μεγάλη μάχη, στο **Κλειδί της Μακεδονίας**, το **1014**, θα τους κατατροπώσει. Το **1018** ο Βασίλειος μπαίνει θριαμβευτής στη Βουλγαρική πρωτεύουσα, την **Αχρίδα**. Χωρίζει το κράτος των Βουλγάρων σε τρία μέρη και το κάνει Βυζαντινή επαρχία. Για την ιδιαίτερη σκληρότητα με την οποία αντιμετώπισε τους Βούλγαρους, ο Βασίλειος Β΄ ονομάστηκε **Βουλγαροκτόνος**.

Το Β΄ Βουλγαρικό Βασίλειο (1185-1395). Ο Βασίλειος Β΄ μπορεί να έκαψε την πρωτεύουσα και να διέλυσε το κράτος τους αλλά δυστυχώς για τους Βούλγαρους το κακό δεν σταμάτησε εκεί. Ταραχές ξεσπούν διαρκώς, οι χωρικοί επαναστατούν και η Βουλγαρική εκκλησία έχει πολλά προβλήματα. Σα να μη φτάνουν όλα αυτά αρχίζουν οι επιδρομές των **Ούγγρων** και των **Πετσενέγων**. Κάθε λίγο και λιγάκι επίσης περνούν από τη Βουλγαρία οι **Σταυροφόροι**, στο δρόμο τους για τους

Άγιους Τόπους. Και από όπου περνούν οι Σταυροφόροι τίποτα δεν μένει όρθιο.

Μόλις το **1185** ο **Ιωάννης Α΄ Άσεν** θα καταφέρει να ξαναδημιουργήσει Βουλγαρικό Βασίλειο. Οι Βούλγαροι αποχωρούν από την Βυζαντινή Αυτοκρατορία και ακολουθούν το δικό τους δρόμο. Μέχρι το 1385 βέβαια που οι ασυγκράτητοι **Οθωμανοί** λεηλατούν τη νέα Βουλγαρική πρωτεύουσα, τη **Σόφια**. Έως το **1395** οι Οθωμανοί έχουν ολοκληρώσει τη κατάκτηση της Βουλγαρίας. Βουλγαρικό κράτος δεν θα υπάρξει ξανά παρά μόνο το 1878.

¹ Εκείνα τα χρόνια μάλωναν για το Βυζαντινό θρόνο ,ο Βασίλειος Β΄ με τους συγγενείς του Φωκά και του Τσιμισκή .